# Stödpersonsverksamheten

## Årsrapport 2018



Patientnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

# Innehåll


3 Inledning

4 Interna projekt under 2018

7 Förvaltningens organisation och rutiner

8 Handläggning

9 Rekrytering och utbildning av stödpersoner

10 Informationsinsatser

11 Månadsrapportering

12 Stödet

13 Ekonomi

14 Kvalitetssäkring och egenkontroll

16 Samarbete med vården

17 Utveckling av förordnanden



Patientnämndens förvaltning
(Hornsgatan 15)
Box 17535, 118 91 Stockholm

Telefon: 08-690 67 00
Fax: 08-690 67 18
E-post: registrator.pan@sll.se
www.patientnamndenstockholm.se



Text: Milana Bosnic-Kapfält, stödpersonssamordnare (milana.bosnic-kapfalt@sll.se)
Ansvarig utgivare: Steinunn Ásgeirsdóttir, förvaltningschef (steinunn.asgeirsdottir@sll.se)
Patientnämndens förvaltning i Stockholm

Utformning och tryck: Urban Print, januari 2019

PaN A1901-00016


Den 1 januari 2019 bytte Stockholms läns landsting namn till Region Stockholm, men då denna rapport gäller 2018 används delvis det gamla namnet och symbolen Stockholms läns landsting.

Patientnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

# Inledning

Patientnämndens förvaltning har enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) en skyldighet att förordna stödpersoner åt patienter som tvångsvårdas inom psykiatrin. Detta gäller även dem som vårdas enligt lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV) samt personer som tvångsisoleras enligt smittskyddslagen (SmL).

Stödpersonen ska bistå den tvångsintagna patienten i personliga frågor och även besöka denna. Stödpersonen har tystnadsplikt. Ett förordnande om stödperson varar så länge tvångsvården pågår och kan därefter, om patienten och stödpersonen så önskar, fortsätta under ytterligare fyra veckor. I uppdraget ingår att besöka patienten en gång per vecka. Stödpersonerna får ekonomisk ersättning för detta.

Förordnande av stödperson är tydligt reglerad i lag med angivande av vissa skyldigheter för den chefsöverläkare som ansvarar för patientens tvångsvård. Det är en rättighet för den tvångsvårdade patienten att få en stödperson.

# Interna projekt under 2018

Förvaltningen har under året bland annat arbetat med följande områden:

- utökad digitalisering.
- effektivisering av stödpersonsverksamheten.
- olika informationsinsatser.
- samarbete med vården för att säkerställa att patienter får information om sin rätt till stödperson i syfte att öka antalet ansökningar om stödperson.
- kontrollfunktioner för stödpersonsverksamheten.

Mer utförlig information om de specifika stödpersonsprojektgruppernas uppdrag återfinns nedan.

## Utökad digitalisering

Digitaliseringsprocessen har pågått under större delen av 2017 och 2018. Den kommer också att fortsätta under 2019. Syftet är att erbjuda moderna och nätverksanpassade lösningar samt en utökad och säker kommunikation för patienterna, vården och allmänheten. Digitaliseringen kommer att effektivisera verksamhetsprocesserna men framförallt höja patientsäkerheten genom att erbjuda säkra, nätverksanpassade lösningar mot externa och interna samarbetspartners.

## Effektivisering av stödpersonsverksamheten

Förvaltningen har under 2018 haft kontakt med vården, domstolsverket, lönekontoret och revisorerna för att undersöka möjligheterna till säker elektronisk kommunikation. Endast domstolsverket har genom krypterad e-post idag möjlighet till säker kommunikation. Samarbetet med dem kommer att utvecklas under 2019.

Vid implementeringen av det nya ärendehanteringssystemet/databasen CMC Motion upptäcktes en del problem med bland annat felaktiga uträkningar av arvoden men detta är nu åtgärdat. En del andra problem kvarstår och kommer att åtgärdas under 2019.

Den elektroniska hanteringen av olika handlingar förväntas leda till betydande besparingar både i tid och material med mera.

## Patientenkät

Samarbete med ledningen för Rättspsykiatri Vård i Stockholm har under år 2016–2017 resulterat i ett projekt där patienter tillfrågats hur de upplever att det är att ha en stödperson. Rapporten visar att 91 procent av de tillfrågade är nöjda med att ha stödperson. Patienterna är nöjda med möjligheten att påverka innehållet i träffarna och besöksfrekvensen. Så många som 37 procent av patienterna har haft sin stödperson med sig i förvaltningsrätten. En del av de patienter som vistas inom heldygnsvården önskar att stödpersonerna kan få utökat uppdrag med större befogenheter att hjälpa dem ut till friheten.

De fullständiga resultaten av enkäten, som redovisas i en särskild rapport, har även under 2018 presenterats vid olika sammanhang och har då väckt stort intresse. Bland annat presenterades enkäten i seminarieform och som poster vid två tillfällen på SKLs Nationella Patientsäkerhetskonferens (se sid 10) i Stockholm i september men även vid informationsinsatser till psykiatrin.




Foto: Annette Birnbaum

**Patientnämndernas gemensamma monter på SKLs patiensäkerhetskonferens.**

## Kontrollfunktioner för stödpersonsverksamheten

### Besöksfrekvens

Förvaltningen har under 2018 fortsatt strama åt kraven på, och kontrollen av, besöksfrekvensen för att säkerställa att patienterna verkligen får besök av sina stödpersoner och att rätt arvode utbetalas.

Kontrollfunktionerna innebär krav på fyra besök per månad, månatlig redovisning samt information om hur uppdraget löper på både från vården, patienten och från stödpersonen. Som ett sätt att förhindra minskningen av besöksfrekvensen, som inte är avtalat med förvaltningen, vården eller patienten, görs stickprov i ärenden genom samtal med vården och patienten i den mån det är möjligt. Kontroll av besöksfrekvensen är mycket svårt att genomföra eftersom vården sällan dokumenterar besök och patienterna har ofta kognitiva svårigheter och minnessvårigheter. Vi har ändå upptäckt några fall av felaktig rapportering från stödpersonernas sida. Bland annat har det lett till att en av stödpersonerna krävdes på återbetalning och stängdes av från sina uppdrag från förvaltningen.

### Handläggningstid

Enligt förvaltningens kvalitetsmål för 2018 ska samtliga patienter som vårdas enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT), och som ansöker om stödperson, i normalfallet få en passande sådan förordnad inom tre arbetsdagar efter att an-

sökan inkommit till förvaltningen. För patienter som isoleras enligt smittskyddslagen (SmL) ska detta ske inom sju arbetsdagar. Vid vård enligt lagen om rättspsykiatrisk vård (LR) ska det i normalfallet ske inom sju arbetsdagar efter att domen vunnit laga kraft. Om tidsgränsen överskrids ska avvikelserapportering ske.

Handläggningstiden vid nya förordnanden kontrolleras av stödpersonssamordnaren och en annan medarbetare en gång om året och resultatet presenteras under rubriken ”Kvalitetssäkring och egenkontroll” på sidan 14.

### Avvikelser

Som en del i den interna kontrollen att uppmärksamma interna och externa brister är avvikelsehantering ett bra verktyg. År 2018 var de flesta avvikelserna externa. Lönehantering, problem med telefoni och utebliven post till stödpersoner är några exempel. Även en del interna avvikelser har uppdagats, framförallt i handläggningen där det har brustit i en del rutiner. De interna avvikelserna har åtgärdats och följs upp regelbundet.

## Stödpersoner

Förvaltningen har av olika anledningar alltid haft en ganska stor omsättning av stödpersoner och 2018 var inte något undantag.

Anledningarna till att stödpersonerna avslutar sina uppdrag analyseras löpande i samband med varje avslut. Orsakerna är allt från familjesituation, arbetsbelastning i det ordinarie arbetet, flytt, utbildning, sjukdom, ålder men även dödsfall har noterats. I några enstaka fall har förvaltningen avslutat uppdrag för stödpersoner som av olika skäl inte utfört sina uppdrag på ett tillfredställande sätt.

# Förvaltningens organisation och rutiner

Arbetet kring handläggning, rekrytering, utbildning, fortbildning och förordnanden samordnas av stödpersonssamordnaren, som har detta som sin huvuduppgift. I stödpersonssamordnarens tjänst ingår också redovisning till nämnden i form av årsrapport och verksamhetsplan. I dag är fyra medarbetare i olika grad engagerade i stödpersonsarbetet. Antalet handläggare som är kopplade till stödpersonsverksamheten anpassas till antalet inkomna förordnanden. Då antalet stödpersonsförordnanden periodvis varierar kraftigt, behöver handläggarresurserna snabbt kunna möta förändringar. Under 2018 har förvaltningen anställt ytterligare en person som på halvtid förstärker stödpersonsverksamheten.

Förvaltningen har under det senaste året ägnat ett stort arbete åt att effektivisera stödpersonsprocessen. Vår förhoppning är att den framtida digitaliseringen ytterligare kan bidra till detta.

# Handläggning

Patientnämndens förvaltning handlägger ansökningarna om stödpersoner skyndsamt. Stödpersonen får ofta sitt förordnande inom några dygn från det att vården anmält att det finns en tvångsvårdad patient som önskar en stödperson.

Majoriteten av ansökningarna om att få en stödperson kommer in via fax men kan även inkomma via post eller telefon. Arbetsprocessen sker i databasen CMC Motion enligt de rutiner som utarbetats. I databasen finns färdiga mallar och brev. I handläggningen av varje ärende tas alltid kontakt med berörd vårdavdelning för att få information om den patient som önskar få en stödperson. Vi ställer alltid frågor rörande säkerhet och risker för stödpersonen i samband med besök. Information om patienten paras sedan med en lämplig stödperson. I vår databas finns utförliga uppgifter om varje stödperson, till exempel intressen och språkkunskaper. I regel försöker förvaltningen ordna så att förordnandena är könsneutrala (man-man respektive kvinna-kvinna) men undantag från detta förekommer, dels då vården rekommenderar något annat och dels om patienten så önskar.

Under 2018 har följande genomförts vad gäller databas och ärendehandläggning:

- Verksamheten har effektiviserats och ett nytt system har införts.
- Arbetsrutiner och handläggningsprocess har, då behov funnits, fortlöpande uppdaterats.
- Kontrollfunktioner har skärpts.
- Översyn av befintliga ärenden har gjorts vid behov.
- Administrationsprocesserna har setts över.
- Organisationen har behovsanpassats.

# Rekrytering och utbildning av stödpersoner

I år har rekryteringen av nya stödpersoner återigen huvudsakligen skett med hjälp av personer som redan har stödpersonsuppdrag. På så sätt har förvaltningen fått in cirka 25 anmälningar om att bli stödperson. Intresseanmälan om att bli stödperson sker via förvaltningens webbplats eller via kontakter med andra stödpersoner. En del nya stödpersoner rekryteras i samband med mässor eller informationsinsatser till vården och allmänheten.

Stödpersonssamordnaren tar kontakt och kallar till en första intervju. Därefter görs en kontroll i kriminalvårdsregistret. Blir den blivande stödpersonen godkänd efter intervju och registerkontroll, får denne gå igenom en introduktionsutbildning som omfattar tre gånger tre timmar kvällstid. Utbildningen är obligatorisk och kompletteras vid behov.

Utbildningen för blivande stödpersoner har i utvärderingar varit mycket uppskattad och innehåller den nödvändiga grund som behövs för att kunna ta på sig ett stödpersonsuppdrag. Vid det första utbildningstillfället föreläser en psykiatriker om sjukdomar och sjukdomstillstånd som är vanliga vid tvångsvård. Vid det andra tillfället berättar en patient om sina erfarenheter om att vara tvångsvårdad och ha en stödperson.

En erfaren stödperson berättar om själva uppdraget och filmen ”Livlinan” visas. Del två avslutas med en genomgång av stödpersonsuppdraget samt förvaltningens rutiner gällande redovisning, kommunikation med vården och patienten med mera. Vid det tredje utbildningstillfället redovisas det juridiska underlaget vid tvångsvård, och vi visar en kortfilm som beskriver olika tvångsåtgärder.

Den 31 december 2018 hade förvaltningen 249 registrerade stödpersoner varav 190 hade uppdrag. Några av de registrerade har dock valt att ta tillfällig paus av personliga skäl. Omsättningen av stödpersoner är av flera olika anledningar stor. För att tillgodose kommande behov behöver förvaltningen regelbundet rekrytera och utbilda nya stödpersoner. Förvaltningen saknar främst yngre män. Vi har satt en nedre åldersgräns på 23 år samt en övre på 75 år för att få bli stödperson. Vi gör dock alltid individuella bedömningar.

Under året 2018 har rekrytering och intervjuer av stödpersoner skett löpande. Förvaltningen har genomfört två utbildningar under våren och hösten. Sammanlagt har 19 nya stödpersoner examinerats. Av dem är fyra män, tre med utomnordisk bakgrund, i åldern 35–50 år. Ett antal stödpersoner har av olika skäl slutat. Ingen av de personer som under året ansökt om att bli stödperson har haft någon kriminell bakgrund. Detta kontrolleras noggrant i Kriminalvårdens belastningsregister.

Behovet av nyrekryteringar kommer att analyseras och fastställas under våren 2019.

**Citat från en stödperson**
”…det är så glädjande att ställa upp för andra människor. Man blir berörd och utvecklas som person i varje uppdrag. Patienterna uttrycker sin tacksamhet att jag kommer och hälsar på.”

# Informationsinsatser

Tidigare erfarenheter har visat att förvaltningen kontinuerligt behöver informera vården om stödpersonsverksamheten. Detta kräver bland annat att förvaltningen aktivt besöker och informerar vårdpersonal ute på vårdavdelningar och kanske allra viktigast är att nå chefläkarna. Även patient- och anhörigföreningar samt andra intressenter kan löpande behöva informeras. Förvaltningen har nära och kontinuerlig kontakt med de psykiatriska klinikerna i Stockholms län både vid förordnandeprocessen och i andra sammanhang, exempelvis då representanter för förvaltningen besöker klinikerna på personal- och informationsmöten. I år har förvaltningen varit på två studiebesök inom rättspsykiatrin, på Löwenströmska sjukhuset och på Helix i Huddinge. Förvaltningen har dessutom vid fyra tillfällen deltagit i rättspsykiatrins planeringsdagar. I samband med SKLs Nationella Patientsäkerhetskonferens i Stockholm i september deltog förvaltningen med en poster illustrerande den patientenkät som genomförts inom rättspsykiatrin. Postern väckte stort intresse bland konferensdeltagare från hela landet.



Patientnämndens förvaltning
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Stödpersonen — en viktig resurs

**En mycket stor del, 91 procent, av de patienter som fått en stödperson inom Stockholms läns landsting är mycket nöjda med denna, visar en undersökning som Patientnämnden i Stockholms läns landsting låtit genomföra.**

Det är patientnämnden i respektive landsting eller region som har uppdraget att utse stödpersoner åt patienter som tvångsvårdas i psykiatrin eller isoleras enligt smittskyddslagen*. För den tvångsvårdade patienten är det en rättighet att få en stödperson.

* Enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (1991:1128), lagen om rättspsykiatrisk vård (1991:1129) och smittskyddslagen (2004:168).

Enkätundersökning till patienterna

Patientnämndens samarbete med ledningen för Rättspsykiatri Vård i Stockholm resulterade under 2016-2017 i ett projekt där patienter tillfrågades hur de upplever att det är att ha en stödperson. Rapporten visar bland annat att 91 procent av de tillfrågade är nöjda med att ha en stödperson.

Stödpersonens uppgifter är att:
- Vara ett personligt stöd.
- Träffa patienten på eller utanför vårdavdelningen högst en gång per vecka.
- Vara med på vårdplaneringar om patienten önskar det och vården inte motsäger sig.
- Vara med vid förvaltningsrätten om patienten så önskar.
- Bevaka sekretess.

Slutsatser patientenkäten bland tvångsvårdade patienter inom RPV (lagen om rättspsykiatrisk vård)

- 91 % av patienterna är nöjda med att ha en stödperson.
- 85 % av samtliga patienter (öppen och heldygnsvård) har fått stöd av sin stödperson.
- 37 % av samtliga patienter, en tredjedel, har haft sin stödperson med sig i rätten.
- Majoriteten av patienterna tycker att det är viktigt eller mycket viktigt med stödperson.
- Stödpersoner uppfyller en viktig social funktion för de flesta patienter.
- 81 % av patienterna ansåg att de har stort inflytande på innehållet i träffarna.
- De som inte kunde påverka innehållet i träffarna svarade att det beror på att de har begränsad frihet och vårdas på en låst avdelning.
- Besökfrekvensen och innehållet i träffarna stämmer väl in på stödpersonernas redovisningar i sina månadsrapporter.
- Utbildning, fortbildning, kvalitetskontroll och fokus på innehållet i uppdraget fyller en viktig funktion.






Stödpersonsbanken innehåller 220 aktiva personer.

Värdens skyldigheter:
- Chefsöverläkaren ska se till att patienten genom en individuellt anpassad information upplyses om sin rätt att få en stödperson så snart patientens tillstånd medger detta.
- Chefsöverläkaren ska till patientnämndens förvaltning anmäla när det finns skäl att utse en stödperson.
- När patienten begär det, ska en stödperson utses.

Patientnämndens förvaltning, Box 17535, 118 91 Stockholm www.patientnamndenstockholm.se milana.bosnic-kapfalt@sll.se, 08-690 67 19

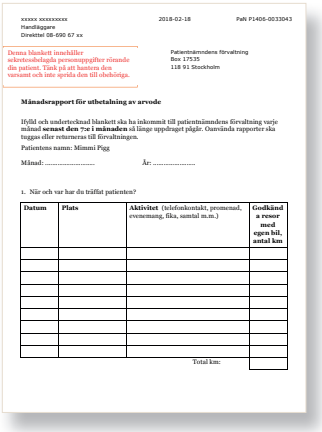
Förvaltningen har under 2018 arbetat med att undersöka möjligheter, planera, se över, och få fram följande underlag och informationsmaterial:

- Utbildningsmaterial om stödpersonsverksamheten i film-form till vården och stödpersoner.
- Skriftlig information om stödpersonsverksamheten i broschyrer, nyhetsbrev och årsrapport.
- Möjligheten till redovisning av stödpersonsrapporter i en app.
- Kopplingar av en del funktioner via 1177.
- Förvaltningens webbplats med aktuell information om stödpersonsuppdraget som riktar sig till både patienter, stödpersoner och vårdpersonal uppdateras löpande.
- Informationsbrev till stödpersonerna som tar upp aktuella frågor rörande deras uppdrag. Detta skickas ut kvartalsvis.

# Månadsrapportering

För varje förordnande erhåller stödpersonen en ersättning om 1 500 kronor per månad. Ersättningen består dels av ett arvode om 900 kronor, dels en omkostnadsdel om 600 kronor. Därtill kommer ersättning för bilresor om avståndet överstiger 15 kilometer enkel resa och det har godkänts av förvaltningen.

Det finns ett krav på månatlig rapportering från stödpersonerna. Rapporterna innehåller viktig information om uppdraget, kontakterna med vården och patienten samt besöksfrekvensen. Granskningen av rapporterna sker i två steg. Först granskas månadsrapporten av controllern som skriver ut ett utbetalningsunderlag. Detta attesteras därefter av stödpersonssamordnaren och på så sätt blir det en dubbelkontroll. Stödpersonen ska i månadsrapporten redovisa sina kontakter med patienten samt uppgifter om det varit några problem i kontakterna med denne eller med vårdavdelningen. Dessa upplysningar, samt information i avslutsenkät (skickas ut i samband med avslutat uppdrag), ligger till grund för fortsatt utveckling och planering av verksamheten.



xxxxx xxxxxxxxx
Handläggare
Direktnr 08-690 67 xx

2018-02-18

Fall: F1406-0033043

Denna blankett innehåller sekretessbelagda personuppgifter rörande din patient. Tänk på att hantera den varsamt och inte sprida den till obehöriga.

Patientnämndens förvaltning
Box 17535
118 91 Stockholm

**Månadsrapport för utbetalning av arvode**

Ifylld och undertecknad blankett ska ha inkommit till patientnämndens förvaltning varje månad **senast den 7:e i månaden** så länge uppdraget pågår. Ouvivinda rapporter ska tuggas eller returneras till förvaltningen.

Patientens namn: Mimmi Pigg

Månad: .....  År: .....

1. När och var har du träffat patienten?

| **Datum** | **Plats** | **Aktivitet** (telefonkontakt, promenad, eventmang, fika, samtal m.m.) | **Godkända reser med egen bil, antal km** |
|---|---|---|---|
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | Total km: | |

Med detta förfarande har förvaltningen dels gjort en del besparingar, dels fått en bättre insyn i stödpersonernas aktiviteter under själva uppdraget. Om stödpersonen skickar in en ofullständig redovisning tar förvaltningens handläggare alltid kontakt med denne. Tack vare de kontrollerna har överrapportering uppdagats i en del uppdrag. I ett fall fick en stödperson återbetala ett arvode på 2 500 kronor. Stödpersonerna som gjort felaktiga rapporteringar har fått avsluta sina uppdrag på förvaltningen.

I de fall förvaltningen och stödpersonen inte får uppgifter från vården om att tvångsvården upphört riskerar förvaltningen att betala ut ersättning i onödan. Denna problematik uppmärksammades 2012 genom ett så kallat principärende där vården i svar tydliggjort att man kommer att stå för kostnaden i det fall man underlåtit att meddela förvaltningen att onödiga utbetalningar skett. Förvaltningens rutin i dessa fall är att skriva en avvikelserapport och skicka faktura till berörd vårdgivare. I år har vi inte haft något sådant fall, troligtvis därför att stödpersoner har meddelat om avslut av tvångsvård.

Under 2018 har förvaltningen fortsatt med att:

- Kräva månatlig rapportering samt avslutsenkät.
- Skriva avvikelserapporter.
- Strama åt kontrollen av reseersättningar.

# Stödet

Stödpersonerna inbjuds årligen till fortbildning, med syfte att få fördjupad kunskap, idéer och inspiration rörande uppdraget samt kontakter med förvaltningen och andra stödpersoner. I maj arrangerades ett fortbildningstillfälle med temat ”Att återvända till livet? – hur kan man återgå till ett normalt liv efter att som barn genomlevt Förintelsen? Hur blir man en ”hel” människa igen?” Föreläsare var Dina Rajs, arkitekt, och Jovan Rajs, professor emeritus i rättsmedicin. De 30 deltagarna som kom på föreläsningen gav den höga utvärderingssiffror.




Foto: Annette Birnbaum

**Dina och Jovan Rajs föreläste för stödpersonerna.**

# Ekonomi

Verksamheten är svår att budgetera eftersom ekonomin har ett direkt samband med antalet förordnanden, längden på dessa, stödpersonernas resor samt eventuell tolkverksamhet.

Den sammanlagda kostnaden för stödpersonsverksamheten såsom arvode, omkostnadsersättning och kurser är något högre än 2017 då antalet förordnanden varit något högre, 346, jämfört med 282 föra året. Patientnämndens förvaltning har under året bland annat förtydligat och följt upp regelverket för bilersättning. Bilersättningar är svåra att budgetera på grund av patienternas utplacering utanför Stockholms län. En viss effektiviseringseffekt har uppnåtts då stödpersonerna har uppmanats att samordna besök på samma vårdinrättning för att minska sina resor. Tolkkostnaderna under året har varit minimala tack vare språkmångfalden i stödpersonsbanken. Genom att använda förvaltningens egna lokaler för stödpersonsutbildningarna har kostnaderna för kursarrangemangen under året uteblivit. Kostnaderna för externa föreläsare ligger på förra årets nivå.

Ersättningsmodellen kommer att diskuteras under 2019.

**amharinja**
**arabiska**
**bengali**
**bosniska**
**bulgariska**
**danska**
**dari**
**engelska**
**finska**
**franska**
**grekiska**
**hindi**
**holländska**
**italienska**
**japanska**
**kroatiska**
**kurdiska**
**mandinka**
**norska**
**persiska**
**polska**
**portugisiska**
**ryska**
**sawahili**
**somaliska**
**spanska**
**svenska**
**syrianska**
**teckenspråk**
**tigrini**
**turkiska**
**tyska**
**ungerska**
**urdu**
**wolof**

**Språkmångfald hos stödpersonerna.**

# Kvalitetssäkring och egenkontroll

Kvalitetssäkring av alla delar av stödpersonsverksamheten har bland annat handlat om att skapa tydliga arbetsprocesser och rutiner.

Förvaltningen har väl utvecklade rutiner för kvalitetskontroll och kvalitetssäkring. De månadsrapporter och enkäter som stödpersonerna fyller i analyseras. Vid tveksamheter tar förvaltningen direktkontakt med stödpersonen, patienten och/eller kliniken för att få en fördjupad bild av hur stödpersonsuppdraget fungerar. Stödpersoner som inte motsvarar de krav som ställs på dem kan fråntas sina uppdrag.

Som stöd för handläggningen finns speciella funktioner i förvaltningens ärendehanteringssystem CMC Motion. Stödpersonsverksamheten uppmärksammas även i det löpande förvaltningsgemensamma kvalitetsarbetet, med avvikelserapportering och kvalitetsuppföljningar.

Under 2018 har:

- Kontrollfunktionen för handläggningslängd av LPT och LRV tillämpats enligt kvalitetsmål för verksamheten.
- Kraven på, och kontrollen av, besöksfrekvensen samt redovisningen av resor skärpts.
- Kontinuerlig revidering och genomgång av arbetsprocesser och rutiner genomförts.
- Avvikelserapportering använts kontinuerligt som en del i kvalitetssäkringsarbetet.

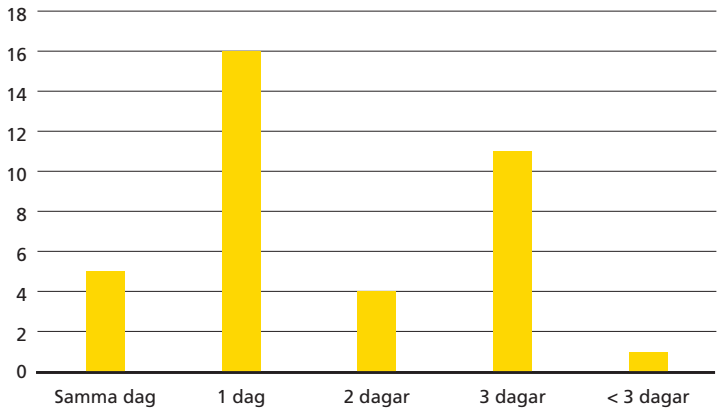
## Kontroll av handläggningstid

I år har förvaltningen återigen kontrollerat målet med en handläggningstid på tre arbetsdagar för LPT-vård och sju arbetsdagar för LRV-vård. Stödpersonssamordnaren gör en kontroll under det andra halvåret för att säkerställa att förvaltningen efterlever ovanstående handläggningstider.

Administrationen tar inför detta tillfälle slumpvis fram förordnanden som påbörjats under perioden januari till och med juni, till ett antal motsvarande 15 procent av föregående års förordnanden. I år handlar det om 42 ärenden. Av dem avser 37 stycken LPT-vård och 5 stycken LRV-vård. Inga ärenden handlades enligt SmL.

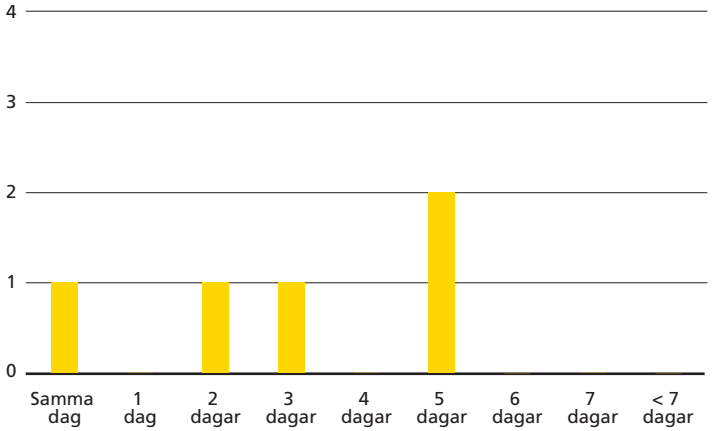
Stödpersonsamordnaren kontrollerar sedan att handläggaren har utsett stödperson senast tre, respektive sju, arbetsdagar efter ankomststämpling. De förordnanden som stödpersonssamordnaren själv har genomfört kontrolleras av annan medarbetare i stödpersonsgruppen.

**LPT – antal dagar från ankomst till förordnande**




De flesta av LPT-ärendena har handlagts de tre första dagarna. I en del ärenden som överskridit uppsatta mål har vården ombetts att avvakta med att utse stödpersoner på grund av att patienterna inte kunnat ta emot besök. I en del ärenden har man gjort uppehåll för långhelg men utsett stödperson första vardagen därefter. Vid analys av ett ärende som har överskridit uppsatta mål framkom inte anledningen till förseningen.

**LRV – antal dagar från ankomst till förordnande**




När det gäller LRV har de flesta ärendena handlagts under de första fem dagarna. Handläggningen av LRV-ärenden ställer större krav på matchning mellan stödpersonen och patienten på grund av längd och komplexitet i patienternas sjukdomsbild.

# Samarbete med vården

Stödpersonerna har i månadsrapporterna tidigare år redovisat många olika orsaker som har lett till svårigheter att besöka sina patienter inom rättspsykiatrin. Detta har legat till grund för samarbete och dialog mellan ledningen för Rättspsykiatri Vård Stockholm och förvaltningen i syfte att underlätta besöken för stödpersonerna.

Syftet med samarbetet med vården är dessutom att få till stånd en bättre kvalitetskontroll och uppföljning av uppdraget. Detta med fokus på besöksfrekvensen och på innehållet i uppdraget, stödpersonernas roll samt kommunikationen mellan vården, förvaltningen och stödpersonerna. Förvaltningen vill dessutom säkerställa att vården informerar om patienternas rätt att få en stödperson. Vår förhoppning är att det ska resultera i att de patienter som önskar en stödperson också ska få det. Samarbete har under 2018 resulterat i en bättre kvalitetskontroll och uppföljning av uppdraget.

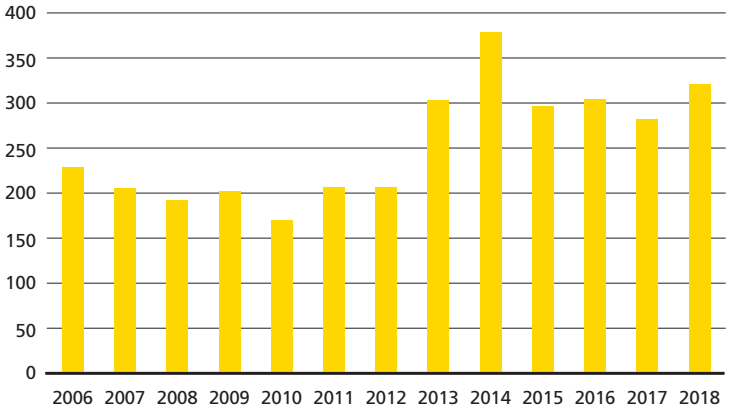
Under 2018 har samarbete med ledningen för Psykiatri Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) avstannat något. Syftet med samarbetet var att säkerställa att vårdgivaren ser till att patienter får information om sin rätt till stödperson samt att denna information ges vid rätt tidpunkt och när patienten är mottaglig för information. Förvaltningen har av en arbetsgrupp inom psykiatrin föreslagits som remissinstans i frågor gällande stödpersoner. Detta samarbete skulle ha påbörjats under 2018 men så blev inte fallet. Förvaltningen har dock informerat psykiatrin om ärendeutvecklingen under året och samarbetet kommer att återupptas i januari 2019.

# Utveckling av förordnanden

Antalet anmälningar och förordnanden har glädjande nog ökat något under 2018, från 281 till 346 förordnanden fram till den 31 december, vilket är en ökning med 23 procent. Förvaltningen vill tro att detta, åtminstone till en viss del, beror på samarbetet med vården.

Antalet ärenden har under året varit i genomsnitt 28 per månad mot 23 ärenden per månad under 2017. Diagrammet nedan visar antalet nya förordnanden per år.

**Antal stödpersonsförordnanden per år**

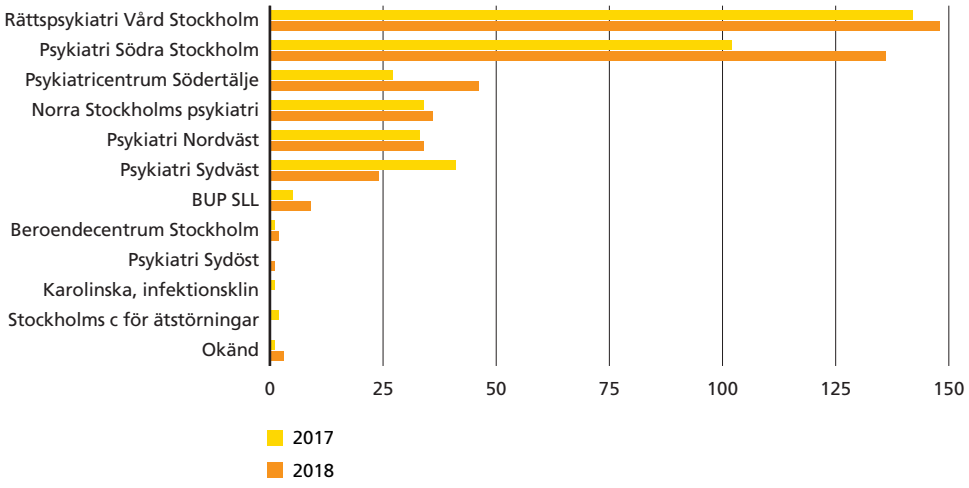


Den 31 december 2018 hade 215 patienter stödperson, vilket var 25 fler än vid föregående årsskifte.

Majoriteten av de patienter som fick stödperson under året, 64 procent, vårdades enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) medan 36 procent vårdades enligt lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV). Ingen patient som var isolerad enligt smittskyddslagen (SmL) hade stödperson.

Patientnämndens förvaltning har ingen entydig bild huruvida alla de patienter som omfattas av tvångsvårdslagstiftningen verkligen får möjlighet att få en stödperson i enlighet med den lagliga rätt man har.

**Antal förordnanden per verksamhet**



*Tillitsfulla möten.*

Patientnämndens förvaltning
Box 17535, 118 91 Stockholm
Telefon 08-690 67 00
E-post registrator.pan@sll.se
www.patientnamndenstockholm.se

Patientnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING